

Tiedotusosasto

LEHDISTÖTIEDOTE nro 64/03

24.7.2003

Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio asiassa C-280/00

Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg / Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH

**YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN KATSOO, ETTÄ RAHALLINEN KORVAUS,
JOKA ON AINOASTAAN VASTIKE JÄSENVALTIOIDEN ASETTAMIEN
JULKISEN PALVELUN VELVOITTEIDEN TÄYTTÄMISESTÄ, EI TÄYTÄ
VALTIONTUEN TUNNUSMERKKEJÄ**

Jotta tällaista korvausta ei tietyssä yksittäistapauksessa pidetä valtiontukena, neljän edellytyksen on kuitenkin täyttyttävä.

Julkisen palvelun velvoitteita koskevan yhteisön tavoitteena on poistaa erot, jotka ilmenevät jäsenvaltioiden asettamina, kuljetusyrityksiin kohdistuvina julkisten palvelujen käsitteeseen olennaisesti kuuluvina velvoitteina ja jotka ovat sellaisia, että ne saattavat olennaisesti vääristää kilpailun edellytyksiä. Näin ollen on tarpeen lakkauttaa julkisen palvelun velvoitteet, vaikka joissakin tapauksissa on kuitenkin välttämätöntä pitää voimassa tällaiset velvoitteet riittävien liikennepalvelujen varmistamiseksi.

Saksan lainsäätäjät käytti aluksi nimenomaisesti hyväkseen kyseisessä yhteisön asetuksessa tarjottua mahdollisuutta olla soveltamatta asetusta kaupunki- tai esikaupunkiliikenteeseen taikka alueelliseen liikenteeseen. Vuodesta 1996 lähtien Saksan lainsäädännössä säädetään nimenomaisesti, että asetusta sovelletaan paikallisiin ja alueellisiin liikennepalveluihin tietyissä tilanteissa.

Vuonna 1990 Altmark Trans sai toimilupia ja tukea linja-autolla tapahtuvan linjaliikenteen harjoittamista varten Landkreis Stendalissa Saksassa. Vuonna 1994 Saksan viranomaiset uudistivat Altmarkin Transin toimiluvat ja hylkäsivät Nahverkehrsgesellschaft Altmarkin

¹ Julkisten palvelujen käsitteeseen rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteessä olennaisesti kuuluvia velvoitteita koskevista jäsenvaltioiden toimenpiteistä 26 päivänä kesäkuuta 1969 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1191/69, sellaisena kuin se on muutettuna 20.6.1991 annetulla neuvoston asetuksella N:o 1893/91.

tekemän toimilupia koskevan hakemuksen. Viimeksi mainittu yhtiö nosti asiassa kanteen saksalaisissa tuomioistuimissa ja väitti, että Altmark Trans ei ollut taloudellisesti toimintakykyinen yritys, koska se ei kyennyt jatkamaan toimintaansa ilman julkista tukea, ja että toimiluvat olivat näin ollen lainvastaisia.

Bundesverwaltungsgericht, joka on viimeinen asiaa käsittelevä oikeusaste, kysyy yhteisöjen tuomioistuimelta, että

- ovatko Landkreis Stendalin Altmark Transille myöntämät tuet EY:n perustamissopimuksessa kiellettyä valtiontukea ja
- voivatko Saksan viranomaiset säätää, että taloudellisesti itsenäisesti harjoitetut alueelliset kuljetuspalvelut jäävät julkisen palvelun velvoitteista annetun vuoden 1969 asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle.

Ensimmäinen kysymys:

Yhteisöjen tuomioistuin muistuttaa vakiintuneeseen oikeuskäytäntöön viitaten, että jotta valtion toimenpidettä voidaan pitää EY:n perustamissopimuksessa tarkoitettuna valtiontukena, sitä on voitava pitää yritykselle myönnettynä "*etuna*", jota edunsaajayritys ei olisi saanut tavanomaisten markkinoilla sovellettavien ehtojen mukaan.

Yhteisöjen tuomioistuin on erityisesti katsonut, että tällaisesta "edusta" ei ole kyse silloin, kun valtion rahoituksellista toimenpidettä on pidettävä korvauksena, joka on vastike edunsaajayritysten niiden julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi suorittamista palveluista.

Jotta tällaista korvausta ei tietyssä yksittäistapauksessa pidetä valtiontukena, neljän edellytyksen on kuitenkin täytyttävä.

Ensinnäkin edunsaajayrityksen *tehtäväksi on tosiasialla annettava julkisen palvelun velvoitteiden täyttäminen* ja nämä velvoitteet on *määriteltävä selvästi*.

Toiseksi ne parametrit, joiden perusteella korvaus lasketaan, on *etukäteen vahvistettava objektiivisesti ja läpinäkyvästi*.

Kolmanneksi korvaus *ei saa ylittää sitä, mikä on tarpeen, jotta voidaan kattaa kaikki ne kustannukset tai osa niistä kustannuksista, joita julkisen palvelun velvoitteiden täyttäminen aiheuttaa, kun otetaan huomioon kyseisestä toiminnasta saadut tulot ja kyseisten velvoitteiden täyttämisestä saatava kohtuullinen voitto*.

Neljänneksi silloin, kun julkisen palvelun velvoitteiden täyttämisestä vastaavaa yritystä ei valita julkisia hankintoja koskevassa menettelyssä, tarvittavan korvauksen taso on määriteltävä tarkastelemalla sellaisia kustannuksia, joita keskisuurelle yritykselle aiheutuu kyseisten velvoitteiden täyttämisestä (ottaen huomioon toiminnasta saadut tulot ja kyseisten velvoitteiden täyttämisestä saatava kohtuullinen voitto).

Ainoastaan silloin, kun nämä neljä edellytystä täyttyvät, voidaan katsoa, että yritys ei ole todellisuudessa saanut sellaista taloudellista "etua", joka asettaisi kyseisen yrityksen edullisempaan kilpailutilanteeseen suhteessa sen kilpailijayrityksiin, ja että kyseessä ei näin ollen ole EY:n perustamissopimuksessa tarkoitettu valtiontuki.

Toinen kysymys:

On kuitenkin korostettava, että **käsiteltävänä olevassa asiassa** kansallisen tuomioistuimen on tutkittava, onko kyseiset tuet myönnetty EY:n perustamissopimuksen valtiontukia koskevien määräysten mukaisesti, *ainoastaan siinä tapauksessa, että se katsoo, ettei kyseistä yhteisön asetusta sovelleta Saksassa*. Toisin sanoen, jos kyseistä yhteisön asetusta sovelletaan tässä tapauksessa, ei ole tarvetta vedota EY:n perustamissopimuksen yleisiin määräyksiin.

Yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että Saksan lainsäätäjä voi lähtökohtaisesti soveltaa yhteisön asetuksessa säädettyä, kaupunki- ja esikaupunkiliikennettä ja alueellista liikennettä koskevaa poikkeusta osittain, koska Saksan lainsäädäntö siirtyy näin lähemmäksi asetuksen tavoitteita. Jäsenvaltio voi kuitenkin soveltaa kyseistä poikkeusta osittain **ainoastaan silloin, kun oikeusvarmuuden periaatetta noudatetaan asianmukaisesti**, mikä edellyttää, että Saksan lainsäädännössä rajataan selvästi se, miten kyseistä poikkeusmahdollisuutta käytetään, jotta on mahdollista määritellä, missä tilanteessa kyseistä poikkeusta sovelletaan ja missä tilanteessa sovelletaan yhteisön asetusta.

*Tämä on epävirallinen asiakirja, joka ei sido yhteisöjen tuomioistuinta.
Tämä lehdistötiedote on saatavissa saksan, englannin, tanskan, espanjan, suomen, ranskan,
italian, hollannin ja ruotsin kielellä.*

*Tuomion koko teksti on luettavissa tänään noin kello 15 yhteisöjen tuomioistuimen
kotisivulta Internetissä **www.curia.eu.int***

Lisätietoja: Christopher Fretwell, puh. +352 4303 3355, fax +352 4303 2731

*Kuvia istunnosta on saatavilla "Europe by Satellite"sta
Euroopan komissio, PO X, Tiedotus, viestintä, kulttuuri ja audiovisuaaliala,
L - 2920 Luxemburg, puh. (352) 4301 35177, fax (352) 4301 35249
tai B - 1049 Bryssel, puh. (32) 2 2964106, fax (32) 2 2965956.*